

OBSAH

ÚVOD	5
1. NA ŠTARTOVEJ ČIARE: STAV SLOVENSKEJ EKONOMIKY VO CHVÍLI VZNIKU SAMOSTATNÉHO ŠTÁTU	7
1.1. Počiatkový stav: po prvých reformách, v končiacej depresii	7
1.2. Rozdielne predstavy o smerovaní ekonomiky prispeli k rozpadu ČSFR a vzniku samostatnej SR	11
1.3. Nižší stupeň otvorenosti, stability aj kvality tvorby hospodárskej politiky	14
2. ZBLIŽOVANIE S VÝKONNOSTNOU ŠPIČKOU	18
2.1. Dobiehanie úrovne najvyspelejších, ktoré príliš skoro spomalilo	18
2.2. Zbližovanie mzdových úrovní a mier zamestnanosti	24
2.3. Nie všetky parametre sa musia zblížovať	26
3. VZOSTUPY A PÁDY SLOVENSKEJ EKONOMIKY	29
3.1. Tri pády a tri fázy expanzie	29
3.2. Transformačná depresia a prvá rastová fáza	31
3.3. Recesia pri stabilizačných operáciách na konci 90. rokov a druhá rastová fáza	37
3.4. Globálna kríza s dvojitým dnom a tretia rastová fáza	40
4. VÝVOJ A KONVERGENCIA SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH PARAMETROV	46
4.1. Hlavné východiská a súvislosti ekonomického a sociálneho vývoja na Slovensku	46
4.2. Vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti v sociálnych súvislostiach	50
4.3. Vývoj miezd – základného parametra životnej úrovne	54
4.4. Zmeny v štruktúre príjmov a výdavkov domácností a zadlženosti domácností	58
4.5. Výdavky na sociálnu ochranu – základ pre konvergenciu sociálnej oblasti	65
4.6. Chudoba, sociálne vylúčenie – staronový fenomén	67
4.7. Vybrané pohľady na kvalitu života	71
5. OD NEDOSTATKU PRACOVNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ K NEDOSTATKU PRACOVNEJ SILY	74
5.1. Pohľad na nie vždy štandardný vývoj trhu práce na Slovensku	74
5.2. Prezamestnanosť v skoršej fáze transformačného obdobia	75
5.3. Nárast počtu študentov vysokoškolského štúdia	77
5.4. Nárast dlhodobej nezamestnanosti	80
5.5. Nespolupráca s úradmi práce	82
5.6. Príchod zahraničných investorov	84
5.7. Migrácia za prácou do zahraničia	86
5.8. Nízka pracovná náročnosť ekonomického rastu a hospodárska kríza	88
5.9. Nebývalý dopyt po pracovnej sile po roku 2014	91

6. PREMENA FIREMNEJ ŠTRUKTÚRY	94
6.1. Transformácia a adaptácia podnikov	95
6.2. Konkurencieschopnosť založená na pôsobení zahraničných investorov	104
6.3. Malé a stredné podniky ako domáce zdroje rozvoja	113
6.4. Domáce podnikateľské skupiny – odraz koncentrácie kapitálu	117
6.5. Stimulujúce i deformované podnikateľské prostredie	122
7. PRESMEROVANÁ PRÁCA: ŠTRUKTÚRNE ZMENY ZAMESTNANOSTI	130
7.1. Zmeny zamestnanosti v priemyselnej výrobe	135
8. EKONOMIKA SA OTVÁRA: ZAHRANIČNÝ OBCHOD SLOVENSKEJ REPUBLIKY	139
8.1. Vývoj exportu a importu tovarov v rokoch 1994 – 2017	143
8.2. Geografická a produktová koncentrácia exportu	149
9. VÝSKUM, VÝVOJ A INOVÁCIE: VYTVÁRANIE PREDPOKLADOV PRE KONKURENCIESCHOPNOSŤ	155
9.1. Nedostatočný podnikový VaV ako permanentný problém	156
9.2. Financovanie VaV	163
9.3. Vedná, technická a inovačná politika	168
10. FIŠKÁLNA POLITIKA – CEZ CYKLY KONSOLIDÁCIÍ	172
10.1. Od transformácie po štart nevyhnutných štrukturálnych reforiem	172
10.2. Obdobie rozsiahlych ekonomických a sociálnych zmien	179
10.3. Vplyv integrácie SR na verejné financie	182
10.4. Obdobie korekcie reforiem a vyrovnávania sa s hospodárskou krízou	185
10.5. Fiškálna politika Slovenska v podmienkach eurozóny	188
10.6. Finančná pomoc z EÚ ako nástroj dobiehania a zdroj verejných investícií	195
11. MONETÁRNA POLITIKA: OD ZAVEDENIA VLASTNEJ MENY PO FUNGOVANIE SO SPOLOČNOU EURÓPSKOU	204
11.1. Prvá etapa: Zavedenie samostatnej meny a budovanie modernej monetárnej politiky v rokoch 1993 – 1999	205
11.2. Druhá etapa: Implicitné a štandardné inflačné cielenie v rokoch 2000 – 2008 a harmonizácia politiky NBS s politikou ECB	214
11.3. Tretia etapa: Členstvo v eurozóne od roku 2009 po súčasnosť	219
12. BANKOVÝ SEKTOR V PREMENÁCH ČASU	223
12.1. Prechod na trhovo orientované bankovníctvo (1993 – 1998)	223
12.2. Privatizácia a etapa medzinárodnej integrácie (1999 – 2004)	228
12.3. Štandardizácia prostredia a vstup do HMÚ (2004 – 2009)	232
12.4. Finančná kríza a následné oživenie (2009 – 2019)	237
12.5. Diskusia	245
ZÁVER	250
LITERATÚRA	252